

OPINIÓ

Canviar el nom de les coses
no els canvia la seva essència

JOAN VIÑAS

CATEDRÀTIC DE
CIRURGIA I EXRECTOR
DE LA UDL

Des de fa anys que el neocapitalisme està instal·lat en la societat, que la té sotmesa. La diferència entre rics i pobres s'ha ampliat en tot el món. A Catalunya l'índex de pobresa és del 25,9%. Els marges empresarials han crescut a Espanya el 60%, mentre els salaris un 4 per cent.

Per evitar una revolta dels qui pateixen exclusió, els *lobbies* econòmics dominen les tecnologies de la informació i els mitjans de comunicació social; no sols les televisions i ràdios, sinó els molt accessibles avui dia a tothom a través del mòbil: Tweets, WhatsApp i altres. Ens transmeten el que els convé per tal que els seguim, consumim i els deixem fer negocis i guanyar cada vegada més diners de manera incontrolada i no ètica, sense que pensem ni posem en dubte les notícies que rebem. Mantenir un comportament ètic passa darrera dels seus interessos. Fa anys Grouxo Marx va popularitzar la frase: "Aquests són els meus principis, però si no li agraden, en tinc d'altres". Amagar els principis i rebaixar l'ètica de la societat és un mecanisme de control social que fa anys que es fan servir, amb èxit en les majories.

El nom que donem a les coses i persones té molta importància, no és banal. Es canvien el nom a varies paraules que tenen un important component ètic per tal que passi com una bona cosa. Canviant el nom, canvia la consciència. Fa anys que vaig protestar perquè els departaments de personal de les empreses i organismes públics va canviar per "recursos humans". Si les persones som recursos, aleshores es poden "usar i tirar", se'ns pot explotar, canviar horaris, ajustar sous al mínim, etc., com si fossin coses.

Va sortir la paraula "postveritat" per amagar el que és: la mentida. Si mentir no és una acció ètica, ja que crea desconfiança en el interlocutor i en la societat, que queden defraudats quan la descobreixen, el fet de nomenar-ho postveritat no canvia el mal que provoca. A la eutanàsia se li diu mort digna,

Estem acostumant-nos
que polítics prometin una
cosa i, passades les eleccions,
ens diuen i fan el contrari

com si fos l'única manera de morir en pau, com si les cures paliatives no ens la facilitessin des de fa ja molts anys. A l'avortament se li diu "interrupció de l'embaràs".

Aquests dies s'està debatent al Parlament Europeu un reglament sobre normes de seguretat i qualitat per substàncies d'origen humà. És positiu al tractar de teixits humans, com la pell, plasma, etc., però els *lobbies* de les multinacionals farmacèutiques pressionen als polítics per incloure els embrions i fetus dins d'aquesta nominació, per poder experimentar com si fossin un teixit més, com si no tinguessin un estatus especial, una dignitat humana pròpia. L'embrió humà i el fetus tenen una dignitat incompatible amb el seu ús mercantil o industrial.

Estem acostumant-nos que polítics prometin una cosa i, passades les eleccions, ens diuen i fan el contrari. En qüestió de pocs dies o mesos "canvien d'opinió"; no ens han mentit abans.

Les coses mantenen la seva naturalesa encara que les hi canviem el nom, que facin enginyeria del llenguatge. Si que haurà disminuït el nivell ètic de la societat.

L'andana dels pobres

JOSEP TORT

HISTORIADOR

Diu l'acudit que Lleida té quatre estacions: estiu, hivern, la del tren i la d'autobusos. El canvi climàtic segurament remarca les dues primeres. Pel que fa a les altres, parlem-ne.

L'estació del tren manté una bona presència de cara a la Rambla, com a edifici, però a l'interior ha perdut aquella aparença de lloc important. Una funcionalitat uniformada l'allunya cada dia més de la imatge d'aquelles estacions de les grans ciutats, i els valors de l'espai construït, tant el vell com el nou, passen bastant desapercebuts per a l'usuari. No cal comparar-ho amb les estacions mítiques de les capitals del món, llocs especials i cinematogràfics, ni tampoc amb la vella estació que alguns havíem viscut. (Recordo, de petit amb el meu pare, en una de les primeres vegades que vaig ser a Lleida, un dinar al restaurant de l'estació. Potser va ser el primer lloc on em van servir el pa en pinces i el cambrer duia guants blancs). Però sense els referents del cinema ni mirar enrere, el que podem constatar és que, com en tots els serveis públics, l'usuari va perdent comoditats i atencions, i tot és més mecanitzat. A més, a l'estació anomenada Lleida-Pirineus, la sensació de desatenció s'agreuja si no ets usuari de l'alta velocitat. Els trens regionals i el de la Pobla surten

de les vies del darrere, de les andanes 5 i 6, i no es pot obviar que es pot percebre com una certa discriminació. Els trens barats, més lluny, a l'andana dels pobres, amb els immigrants, algun estudiant, alguna maleta o bossa poc normativa, els de poble... Durant un temps, no hi havia ni escales mecàniques. Sembla que als organitzadors de l'espai i l'atenció a l'usuari, aquests passatgers —que ni passem el control d'equipatge— els féssim una mica de nosa.

O n aquesta sensació de manca d'atenció esdevé directament maltracte a l'usuari és a l'estació d'autobusos. Sembla que els responsables no volen ni que la utilitzis: ja no queden taquilles ni ningú que vengui bitllets, no hi ha cap lavabo, de cap mena, ni net ni brut, i a més, la informació que tens a l'abast és escassa, amb indicadors obsolets o incorrectes, papers enganxats en algun vidre i mig estripats i xòfers cansats de donar explicacions. Sembla que anar en bus ja no sigui una cosa de pobres si no de marginats. Un passadís tapiat on envans repintats de blanc amaguen l'antic vestibul et porta directament a les andanes rennegrides que no han vist escombra i encara menys una regadeta en molt de temps. Si no agafes el teu bus de cada dia, el de treballar o estudiar i que ja uses sense mirar, costa de confiar en els car-

tells i els usuaris que, com tu, no saben ben bé què han de fer mentre miren el bitllet al mòbil —com si tots els ciutadans tinguessin les eines i capacitats per comprar el bitllet *on line*—, o esperen l'amabilitat del conductor que no sap si té canvi.

Ja sabem que se'n farà una de nova, i tinc curiositat positiva per veure com salvem els docs, però mentre l'estació d'autobusos no s'estreni al nou espai, l'actual hauria de complir uns mínims d'atenció, informació, acollida, serveis i neteja.

Mentre anem parlant de la capitalitat de Lleida, i de la seva millora econòmica i turística, la seva imatge per molta gent de l'entorn i pels visitants passa per aquests "serveis". Mentre ens omplim la boca de la necessitat d'afavorir el transport públic, sembla que només sigui per als desgraciats i que la gent "normal" ja té el seu cotxe de sempre. Com a usuari del transport públic, sovint m'he sentit membre —un més— de l'andana dels pobres, no del servei que tots hem pagat i esperem.

I em passa el mateix a Barcelona-Sants, quan el darrer avant a Lleida està estacionat a la cua d'una andana llarguíssima darrere de l'AVE de Madrid. Aleshores, a més de pobre, sóc de Lleida!

